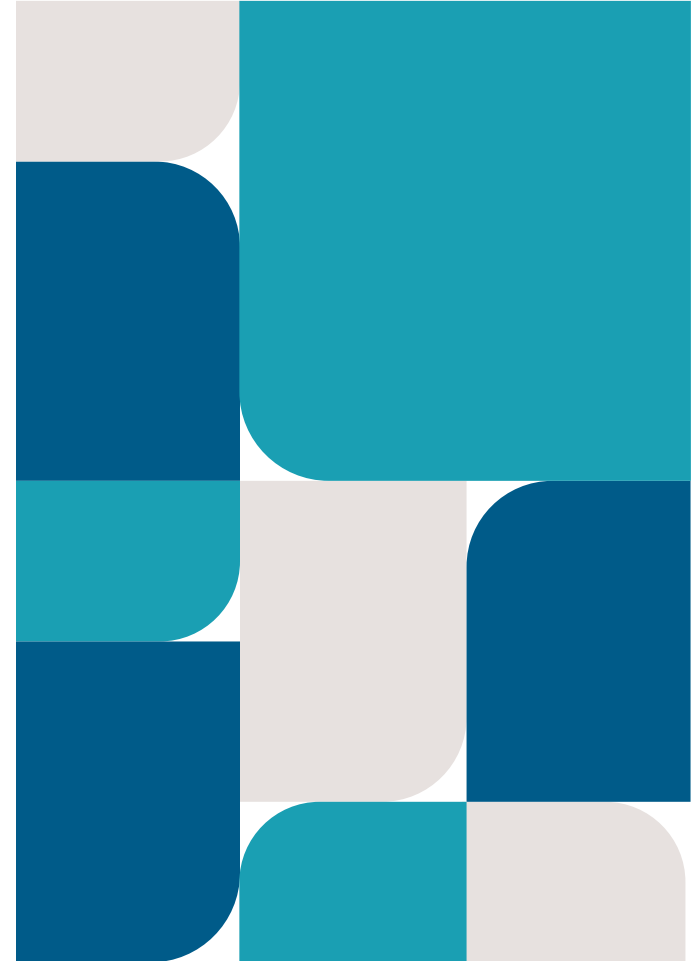

Akut bronkit

Senast uppdaterad 2025-03-10

Strama Västra Götaland

Jenny 41 år

- Insjuknade för 5 d sedan med feber och hosta, de första 4 dagarna haft kring 39° och igår 38,3°
- Natlig rethosta som stör nattsömn. Får upp gult slem dagtid
- Snuvig men har inte ont i halsen
- Inga andningsbesvär, inga andningskorrelerade smärtor i bröstkorgen (A)
- Allmäntillstånd gott. Är hemma från arbetet, men är uppegående, äter och dricker obehindrat (A)
- Frisk för övrigt, röker ej

Jaromir 73 år

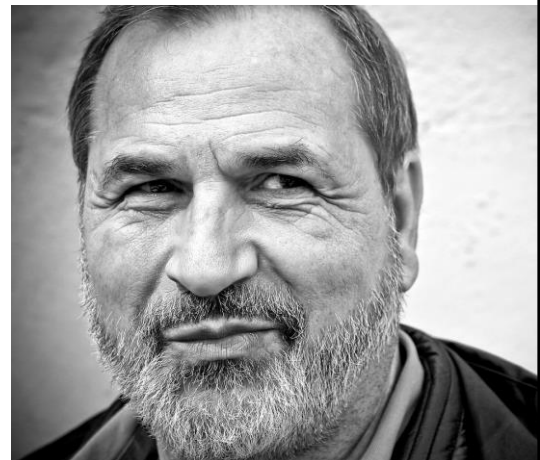

- Insjuknade för 6 dagar sedan med hosta, trötthet och feber, de första 3 d 39,5°, sen drygt 38°
- Rethosta. Mindre mängd gula upphostningar.
- Ont i halsen, ingen påtaglig sväljsmärta
- Hypertoni, diabetes mellitus typ 2 sen två år, tablettbehandlad, röker ej
- Tyngre med andningen i vila (A)
- Trött, vilar ofta. Ingen huvud- eller muskelvärk (A)

Jaromir 73 år - status

- AT: Trött och hostig.
- Andningsfrekvens: 18
- Hjärtfrekvens: 82
- Temp: 37,9°
- Spridda biljud vid lungauskultation
- BT normalt

Saturation!

Regnbågshäftet:
Tecken på allvarlig
infektion hos vuxna

Riskvärdering

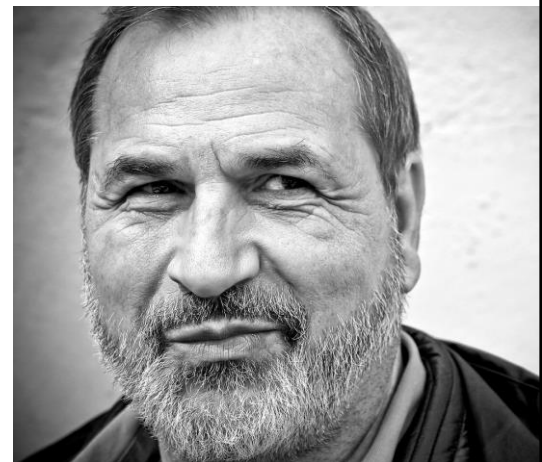
Riskvärdering av patienter med misstänkta infektioner utanför sjukhus, utifrån risk för allvarlig infektion/sepsis. En uppfylld parameter räcker för riskvärdering till gult ljus respektive rött ljus.

Värdering av risk för allvarlig infektion/sepsis hos patienter utanför sjukhus

FYSIOLOGISKA FUNKTIONER	Grönt ljus Låg risk	Gult ljus Medelhög risk	Rött ljus Hög risk
Beteende/ medvetandegrad	Normalt/alert	Anamnes på förändrat beteende	Objektivt förändrat beteende/ ej alert
Andningsfrekvens	12–20 andetag/ min	21–24 andetag/min	≥ 25 andetag/min
Saturation på luft	≥ 96 % (a)	92–95 % (a)	< 92 % (< 88 % vid kronisk obstruktiv lung- sjukdom)
Blodtryck (systoliskt)	> 100 mmHg	91–100 mmHg	≤ 90 mmHg eller > 40 mmHg lägre än patientens normala tryck
Hjärtfrekvens	≤ 90 /min	91–130/min eller nyttillkommen arytmi	> 130/min
Temperatur	≥ 36 °C	< 36 °C	
Urinproduktion		Ej kissat på 12–17 tim	Ej kissat på ≥ 18 tim
Hud		Rodnad Svullnad eller sekretion från operationssår Sårruptur	Cyanos Marmorerad eller blek hud Petekialt utslag
Komorbiditet (a) och riskfaktorer		Allvarlig komorbiditet, Riskfaktor (b)	
Social situation (a)		Avsaknad av säkerhets- nät (c)	

Jaromir 73 år - status

- AT: Trött och hostig.
- Andningsfrekvens: 18
- Hjärtfrekvens: 82
- Temp: 37,9°
- Spridda biljud vid lungauskultation.
- BT normalt
- Saturation 96%
- Antigentest/snabbtest covid-19 neg

Oklar nedre luftvägsinfektion

-bronkit eller pneumoni hos vuxna?

Hjälp av CRP?

>100 → överväg bakteriell pneumoni och antibiotika

<20 efter >24 tim → sannolikt inte bakteriell pneumoni, avstå antibiotika

Oklar NLI > 1 vecka + CRP >50 → överväg antibiotika

Virus t.ex. covid-19, influensa och adenovirus kan ge påtagligt förhöjt CRP.

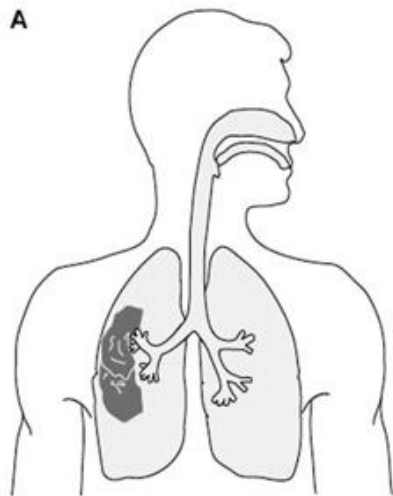
Gratis återbesök inom en vecka!

Västra Götalandsregionens ”Patientavgiftshandbok”
2.1.2 Avgiftsfria läkarbesök

- **Luftvägsinfektioner**

Ett återbesök inom en vecka vid svårbedömbara luftvägsinfektioner är avgiftsfritt om behandlande läkare inte sätter in antibiotikabehandling mot misstänkt infektion vid det första besöket.

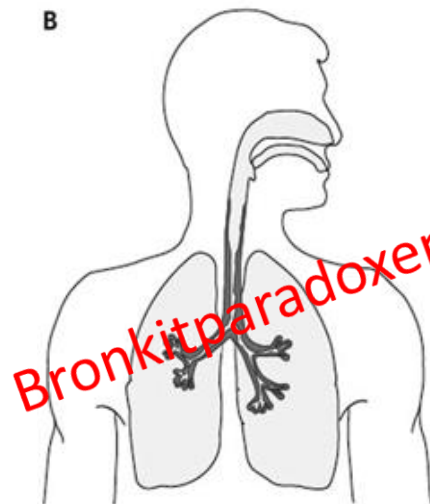
Vad orsakar nedre luftvägsinfektion?

Pneumoni

Påverkad patient med takypné och/eller takykardi
feber, hosta, dyspné, nytillkommen uttalad trötthet,
andningskorrelerad bröstsmärta

Pneumokocker
Hemofilus
Mykoplasma
Moraxella
Virus

Akut bronkit

Opåverkad patient, hosta (ofta lång-
dragen), kan ha färgade upphostningar,
kan vara lätt obstruktiv

Akut bronkit

- Hostan varar i genomsnitt tre veckor!
- Färgen på upphostningarna har ingen betydelse. Undantag: KOL.
- Antibiotika förkortar inte tiden med symtom, inte heller vid mykoplasma.

Till dig som har luftrörskatarr

Luftrörskatarr är en förkylning i luftrören. Slimhinnorna i luftrören som går från halsen till lungorna svullnar och blir irriterade. Hosta är det vanligaste symptomet och hostan pågår i genomsnitt tre veckor. Du kan även ha feber, halsont och snuva.

Luftrörskatarr orsakas oftast av virus eller fånd av bakterier. Oftast går sjukdomen över av sig själv.

Hostan kan vara besvärlig, men den är **kroppens sätt att skydda lungorna**. Genom att hosta avlägsnas slem som annars skulle lagras i lungvävnaden där det kan ställa till bekymmer. Slem och upphostningar fungerar också som **en barriär som fångar upp damm, bakterier och virus som vi andas in**. Eftersom din hosta är en del i kroppens försvar, är det **sannolikt att det är just det besväret som varar längst innan du blir helt frisk**. Att hosta finns kvar så länge beror på att irritationen i luftrören läker långsamt.

Antibiotikabehandling

Vid luftrörskatarr behöver du inte behandlas med antibiotika om du i övrigt är frisk. Även om luftrörskatarr beror på vanliga bakterier eller mycoplasma (en stickbild sores bakterie) så blir du inte förtare frisk. Så trots att antibiotika egentligen har effekt på bakterier (men inte på virus) så går inte katarran över förtare med antibiotikabehandling.

Det är inte bra att ta antibiotika i onödan då de nyttiga bakterierna du bär på dör ut. Antibiotika kan ge biverkningar såsom diarré och utslag. Dessutom bidrar antibiotika till att bakterier blir motståndskraftiga (resistenta) så att antibiotika inte fungerar när det verkligen behövs vid allvarliga bakterieinfektioner.

Man kan dock antibiotika behövas vid luftrörskatarr, till exempel för personer med en redan känd lungsjukdom.

Goda råd

- Smärtstillande läkemedel som paracetamol eller ibuprofen kan lindra feber och bröstsmärtor.
- Hostan påverkas oftast väldigt lite av olika hostmedel.
- Rökning förvärrar symptomen och ökar risken för att du får återkommande besvär.

Att vara uppmärksam på

Ofta tar det två till tre veckor innan du blir bra. Om du märker bra frånsett hostan behöver du inte oroa dig, framför allt inte om du samtidigt långsamt blir bättre.

Om du får nya eller förvärrade symptom, om du börjar hosta blod eller biter kan du kontakta din vårdcentral igen. Om hostan inte går över på fyra till fem veckor, eller om du ofta, flera gånger om året, får långvarig hosta bör du kontakta vårdcentralen för en lungundersökning.

text: annika, foto: katarina/istockphoto

Det här faktabladet är framtaget av tilläggs Smittekyddsinstitutet, sedan 1 januari 2014 Folkhälsomyndigheten, med stöd av den Sveriges Riksdagen. Texten är baserad på behandlingsrekommendationer från Läkningsmedelsverket och tilläggs nationella Strama och är granskad av Katarina Hedin medicinska doktor och specialist i allmänmedicin i Västra Götalandsregionen, professor och specialist i allmänmedicin i Östergötning och Anders Ternhag, medicinska doktor och specialist i infektionssjukdomar, Folkhälsomyndigheten. Faktabladet går att ladda ner på svenska och flera andra språk på www.folkhalsomyndigheten.se/publikationerstatistik/

Akut bronkit

arabiska
engelska
finska
somaliska
sorani
spanska
svenska

Till dig som har luftrörskatarr

Web-sidor med patientinformation

1177.se

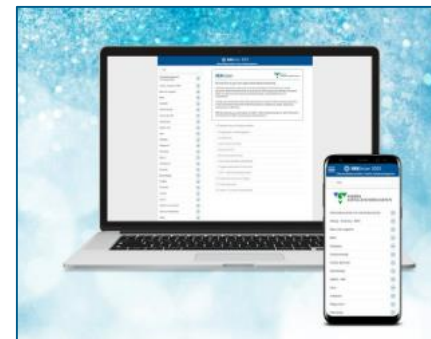
www.antibiotikaellerinte.se

Antibiotika eller inte

Ladda gärna ner appen
Strama Nationell
som även finns som
[webbsida](#)

[REKlistan](#)

[Regnbågshäftet:
Behandlingsrekommendationer för vanliga
infektioner i öppenvård.](#)